

See, here an Exile who to serve his God
 Hath shar'dly tasted of proud Pashas Red
 Whose learning, Piety, & true worth, being knowne
 To all the world, makes all the world his own
 F. R.

Učiteľ: Pojď sem, dieťa, uč se moudrým býti.

Dítě: Co jest moudrým býti?

J. A. KOMENSKÝ: ORBIS PICTUS

Naše zmysly nás presviedčajú, že svet je viditeľný, počuteľný, cítiťelný, chutnateľný a hmatateľný. Zároveň naša skúsenosť potvrdzuje, že v poznávaní pociťujeme obmedzenia. A človeka robí múdrom práve jeho túžba po poznaní, ktorá v ňom burcuje novú a novú energiu hľadania.

Toto je úvaha dospelého človeka.

A čo dieťa?

Chodí do školy a vzdeláva sa. Jeho poznávanie má inú kvalitu, oboznamuje sa s už overenými pravdami a informáciami. A priznajme si, že ten, kto deťom vnucuje iba informácie, ich nudí. Ale kto ich naučí, ako je možné poznávať, učí ich ako sa vyrovnávať so životom.

Výstavu „**PODOBY SVETA**“ chápeme ako v priestore vyrozprávaný príbeh. Možný príbeh o hľadaní cesty, cesty od tmy k svetlu poznania. Príbeh, ktorý zažije každý z nás a každý v inej podobe.

Deti sú reálne, poznajú svoju dobu. Majú zdravý inštinkt pre to, čo je pre ne dobré, preto sme sa nebáli postaviť ich pred otázky: človek a čas, človek a priestor, identifikácia človeka so samým sebou... Vyberú si to, čo uznajú za vhodné. Veríme, že to nebude málo.

Vitaj, pútnik!

Pozývame ťa na cestu po svete. Bude to nesmierne dlhá púť - alebo kratučký výlet. Ako budeš sám chcieť. Dá sa prebehnúť za niekoľko minút a niekto sa pri nej môže nudiť. Niekto sa však ani za hodinu nenasýti všetkého zaujímavého, ktoré na svojej ceste uvidí. Ale teraz už vykroč dopredu!

V prvej miestnosti chvíľu zostaň stáť, pozri sa hore a uvidíš tmú. Pocítiš tmú. Budeš počuť tmú. Zacítiš, ako tma vonia. A nad hlavou zbadáš malé žiarivé súhvezdia. Možno takto vyzeral vesmír, keď ešte nebolo nič - iba tma. Chvíľu postoj a počúvaj tmú. Dúfam, že sa nebojíš. Tmy sa netreba báť. Tma je celkom neškodná.

Našiel si sa v druhej miestnosti - v raji. Možno vieš: keď Boh stvoril prvých ľudí, Adama a Evu, doprial im všetko, iba ovocie zo zakázaného stromu nesmeli jesť. Nie že by im nedoprial vitamíny - ale chcel ich vyskúšať, či vedia poslúchať. To je niekedy ťažké aj pre teba, však? Adam a Eva neposlúchli a Boh ich zato vyhnal z raja. Odvtedy sa mnohí ľudia usilujú vytvoriť raj na zemi, aby aspoň niekedy bolo tak dobre ako predtým. Ale ty sa neboj - teba nevyháňame. To iba prejdeš do ďalšej -

tretej miestnosti. Uvidíš v nej zvláštnu pyramídu. Vlastne to mala byť zemeguľa, ale celá zemeguľa by sa nám tam nezместila. A okrem toho sme si chceli vyskúšať tvoju fantáziu: vieš si predstaviť, ako by to vyzeralo, keby nebola zemeguľa guľatá? Bol by to asi zemeihlan. Páčia sa ti zvieratká? Skús ich pomenovať. A určite budeš vedieť, ako sa volajú jednotlivé svetadiely na našej Zemi.

Po schodoch vybehneme na poschodie. To je obrazoviek, čo? Keď ťa omrzí pozerať na ne, môžeš vojsť do prvej miestnosti - ocitol si sa vo sne. Aj tebe sa snívajú všelijaké sny?

Stlač zapínač na sny a snívaj. Neboj sa, nikto nemôže stlačiť vypínač snov, pretože je tak vysoko, že málokto naň dočiahne. Chcem ti povedať, že toto nie je taká obyčajná výstava. Táto výstava bude hotová až vtedy, keď ju všetci pomôžete dokončiť. V každej miestnosti nájdete fixky. U nás môžete písať, kresliť rovno na steny. Tak sa daj do toho ...

Budíček! Dobré ráno, dobrý deň! Kohúty vyzvávajú, budíky kikirikajú a ty aj v tejto miestnosti môžeš písať a kresliť na steny. Rozmýšľal si nad tým, kam sa podejú sny, keď sa nám prestanú snívať? Porozmýšľaj o tom. Ak na to prídeš, nechaj mi odkaz na stene. Prídem si ho prečítať.

Toto má byť čo? možno sa opýtaš. Sú to veci a vecičky, ktoré poznáš. Používaš ich každý deň - od rána do večera. Prečo ich potom ukazujeme, akoby to boli nejaké extra exempláre? Veru sú. Nie sú to obyčajné predmety. Platňa je napríklad zlisovná tma. Vedel si o tom? Lupa je na to, aby si nikdy nemal malú dušičku. A vieš, načo sú traky? Prečítaj si, čo si o veciach myslí básnik. Ak si ty myslíš niečo iné, neboj sa a napíš to.

A v tejto miestnosti už môžem vymýšľať, až sa budú hory zelenieť. Vlastne steny. Každá vec žije svojím tajným životom. Bábika je možno princezná na bále a slúchadlo čaká na hovor z planéty Telephonia. Ak ti zide na um nejaký príbeh, rozprávka alebo básnička o nejakom predmete, ktorý je tu, napíš ho aj pre ostatných. Vtedy tá vec ožije, začne v nej tikať živé srdce. A to všetko si dokázal ty!

A sme skoro na konci našej púti. Doma máš určite veľa kníh. Ale tieto knihy sú trochu iné. Čakajú iba na teba. Príbehy do nich musíš napísať alebo nakresliť ty. Nemusíš - môžeš. Ak sa ti chce. Aby si to po tebe mohli prečítať ďalší ľudia, ktorí prejdú celú túto cestu po tebe.

Šťastnú cestu naspäť!